

مہدجہ س لجم

اھن اسنا یر بار برد م لاسا ی لاعتم ق طنم
مظعملا نابعثد ۲۳ عمج، ی وضر س دقم دھشم

یرمق یرجھ ۱۴۰۹

مِجْرًا نَاطِيْشًا نَمَ لِّلّٰهٖ ذُوْعًا
مِجْرًا نَمَحْرًا لِّلّٰهٖ مَسْبُ
نَيِّيْطًا هٰذَا وَ دَمَحْمِ لِيْ لَعَّ اَللّٰهٖ لِيْ لَعْدُ وَ
نَيْعَمَجًا مَهْدَا عَا لِيْ لَعَّ اَللّٰهُ لَعْنَةً وَ

ی عدم نار بکتسم و نارگرامعتسا قطنم تردق و روز هبذغ ربی نیم ی ساملیپید

ی م هک ام لثم - تسای سیلگنا لاثم کی
همه هک - «دنامی مذ ربا ریز مام» : میوگ
همه ار لاثم نیا و دنادی م اهن ابزی سیلگنا
قد ، تردق و روز» : دنتسه ظفد اههچ
هتشون اهباتک ساسا نیمه رباهنیا و ¹ «!تسا
دناهتخادنا هار اهی تشک ، دناهدرک اهتکرد ، دنا
؛ دناهتخیر مدرم رسد رباهمب ایند رد و
زا هراچیپ ی اهی دنه نیا زانویلیم اهن ویلیم
و دنادی م ناجی طحق و ی گنشت و ی گنسرگ
نیا ! دندربی م ار اهنآ تورث اهنیا و دندرمی م
نیمه ربا و روطنیمه مهن لآ و دندوب روط
ار ناوید و دنان اوید اهنیا» : هک دنتسه ساسا
ساسا نامه ربا و مسق نامه اب «!تشک دیاب
و قطنم ساسا رباهنیا . تفگی م ² سکان هک
و ی شحو و ی موب ی اهداژن مکنیا ربا لادتسا
دنتسه رتمک ، تیارد و لقع ظاحل زا ... و هایس
[م] ، تسانامتسد رد روز و تردق ام و
«!مینک ادیپ طلست اهنیا ربا ی تسیاب ام» : [دنیوگ
: دیوگی م ی سیلگنا بیبط ی اقا نیمه و

کیدزن و دوب هدرک تکرد هک ی تشک نآ رگا

¹ I Might Is Right.

² ی سیلگنا تسیموتانآ و کشزپ ، سکان تریار : Robert Knox

و دوب هدش قفوم، دوب هديسر اقيرفاً ل حاوس
 و ديسرى م اقيرفاً هب و دشى مذ ن افوط راجد
 كيد ن اتسلگنا ن لآا، دركى م حتف ار اجنا
 تار معتسم ترازو و تشاد ى رگيد هُنحص
 ،مينك هچ ى لو ؛ تشاد ى رگيد قنور كيد
 هكنيا زال بق و دش ن افوط راتفرگ هك سوسفا
 اهى وسنارف ايد و اهى كيژلب ى تشك ، دسرب
 1! دنتفرگ ار اجنا و دنديسر

ار ايند مامت اهس يلگنا هكنيا اب ى تد
 نآ ار چه كه دروخى م فسات دراد اما ، دندروخ
 اجنا هتسناوتند و تسا هدش ن افوط راجد ى تشك
 نيمه اهنا قطنم ! دريگب م ه ار اجنا و دورب
 .تسا

:ديوگى م لاصا² كرامسيب مان هب ى صخش
 شكنات هلول س كه ره ؛ كنات هلول ى نعيد قد
 3! تسواس ساسار بقد ، تسار تى وق

ى م باتك اهنيا و ! رگيد تساقطنم نيا
 ، دنتسه داتسا ، دنتكى م تسرد هاگشناد ، دنسيون
 و دنتسه سانشه عماج ، دنتسه هاگشناد سيئر
 ! دنراد ى يايب ورب

ايند مامت و دندما هك ى ناسك نيا دينكذل ايخ
 ى شحو ى اهمدا ، دندر ك ناشدوخ هُمقل كيد ار
 ى اهباسدو ى سامليپد ى وراهنيا ، هذ ؛ دنتسه
 نيمه ناشقطنم ى لو ، دناقطنم ى وور و قيقد
 !تساقطنم

:ديوگى م ش اى ناوج ى اهاقطنم رد رلتيه
 و مينك لامعا دياب ار روز و ميراد روز ام
 ربي تسياب ، ميراد تردق و روز هكنيا ساسار ب
 رتمك ام ز اش روز هك ى اهر اچيب ره رس

1 ، شزرا و شناد زال قند هب ، ۱۴۴ ص ۳ ، ج ، نآرقه توكلم رون
 ، نيتروك پيليف * ، مسيلايپرما زاس ابتقا ، ۳۱ ص ، شورس ميركلادبع
 ى اهداژ نل صف ، سكات تربار ، رشب ى اهداژ نزال قند هب ، ۱۴ - ۱۲ ص
 رشب كيرات

* Imperialism, P Courtin

2 ى روطارپما مظعا رصن يتسخن ، كرامسيب نوفوتا : Bismarck
 (ققم) . نينهأ مظعا رص هب فورعم ، ناملاً
 3. ۱۴۲ ص ۳ ، ج ، نآرقه توكلم رون

ام رگا و تسا تردق اُبلغ رب تعیبط ماظن
نامه مکمک، مینکذل امعا ار نامدوخ تردق
ار ام و دنوشی م طلمس ام ربی شحوتاناوید
، دشابذ روز باسدرگا تقون آ؛ دننکی م هر اپ
ی م طلمس ی شحوتاناویدن آ رب مه تارشد
رد و ، دنروخی م ار ی شحوتاناوید و دنوش
رگم دنامی مندی زیچ ملاء رد رگید راکت بقاء
1! اهابرکیم

تسردش تا زای یاهرونت، زاگاد تقون آ و
ی م هفخ اهرونت ن آ رد ار مدرم و دندرکی م
دندادی م اهنناخراک هب ار ناشداسجا و دندرک
ی م نوباصد، داسجا و دارفا رسدن غورزا و
زای تدناسنا ندب مامتزا و ، دنتخاس
رب 2! دندرکی م هداقتسا مهناسنا ت لاوضف
رسد ربی تسیاب و میراد تردق: هکنیا ساسا
، تسارتمک ام زاش روز هکی اهر اچیب ره
نیا اما؛ دندرکی م اهراک نیا «! میبوکب
! تساطلاغ فرح

ملاسا ردی رترب کلام اوقت

دندومرفمّسو هلا و هیلع الله ی لصدر بمغیپ
ی لعی مجعلا و یی مجع ی لعی برعلا لصفلا
3! لی وقتلاب لای ی برع
زا و برع و امشدر بمغیپ هکنم! مدرم ی ا»
ریاسد ربی رخف هکن دینکذل ایخ، متسه شیریق
ی برع (امتسه امشلثم مهنم، مراد اهداژن
و) ! درادن مهن ربی رخف، ندوبی مجع ای

¹ Hitler's Table زال قند هب، ۱۴۳، ص ۳، ج، ن آرقه توکلم روند
Trevor Raper فیلتا، Talk

2؛ دراد دوجو هلمسم نیا نوماریپی ی فلتخم تارظن هکن تسارکذل باق.
سینوا، گنج ی قیقدن اراکتنا یخ ی ناهج نیحتاف هب دوش عوجر
رد زاگی هاقاطا؛ ۱۷۹، ص، ی هاوگ میرکلادبع: همجرت، وکلانشرام
دیس: همجرت، نویسروف ربور، هناسفا ای تعیقو، مود ی ناهج گنج
یزادریپ هناسفا: یزوسد ی دوهید؛ ۱۷۹، ص، ی نیدلاء ایض دیرفلابوا
(ق قحم). ی سابع دمحا، مسینویهد
3. ۲۱، ص، ی کجارک، ره او جلا ندعم

و زیامت یارب دنوادخ هک تسانویواندع
 «(تسانهداد رارق دارفا و لیابق تخانش
 و تسانهدرک دنلب دقار یکی دنوادخ هکنیا
 هایس یکی و هشد دیفس یکی، هاتوک دقار یکی
 دوب اندرگا بتسان تخانش یارب، تسان هشد
 ،گنرکی، لکشکی مدرم همه
 هتخانش رگید، دندوب دقکی و تروصدکی
 دندشی من

ی رگید رب دناوتی من س کچیه تمایق زور رد»
 رتی قتم هک یسک نآ رگم، دشورفب هیرخف
 و دشاب رتفاصد و رتکاپ ینعی)؛ دشاب
 هدیسر دصقم هب و هدرک تکر دل قع س اسار ب
 «(دشاب

اهناسنا توافد و داژد فلاتخا تاء

ن اشخرد و نشور یلیخ دیجم ن آرقه یانیا
 دهدی من اشدار ماسا قطنم
 وَ یَثْنَا وَ رَكَذَ نَمَّ مُكَنْقَلْخَ اَنَا سُنْ اَنْلَا اِهْيَايِ ﴿١﴾
 دَنْعَ مُكَمَرِ گَا نِ اَوْ فَرَا عَتَلِ لِنَابِقَ وَ اَبُو عَشَدِ مُكَنْعَجِ
 زا ار امشد همه ام، مدرم ی «ا»^۱) (مُكَنْقَلْخَ لِلَّهِ
 «میدرک قلخ ن ز کی زا و درم کی
 ،دادجا و ابا رد اهداژد فلاتخا نیا
 فلاتخا نیا و تسیند لسن فلاتخا بجوم
 هب همه و دوشی می هتم دحاو لسن هب اهداژد
 ار یکی، داژد فلاتخا دنسری م اود و مدآ
 همه؛ دنکی من رگید زیچار یکی و ناوید
 یکی و تسانهدرکی گذنر اجنیا یکی، دنان اسنا
 زمرقی کی و تسان هشد هایس یکی، اجنا
 امشد ام»؛ ﴿اَوْ فَرَا عَتَلِ لِنَابِقَ وَ اَبُو عَشَدِ مُكَنْعَجِ وَ﴾
 میداد رارق فلتخم یاهورگ و تاجهتسد ار
 رگیدمه اب دیناوتب و دیوشب هتخانش هکنیا یارب
 «دینک ترشاعم و یگذنر
 و دنکی م ترشاعم رگیدمه اب اهی ناریا

۱۳.۱ هیا (۴۹) تارجد هروسا

ار رگیدمه و دننکی م ترشاعم مه اب اهر ع
:هتشذگ تاهج نیا زالا او؛ دنسانشی م
اوقت هکی سکره»؛ ﴿مُكِنِّتًا لِلَّهِ اَدْعُ مُكْمِرًا نَّارٍ﴾
ی مارگ ادخش پیردوا، تسار تشیدش ای کاپو
«!تسار ت

للاب لثم، دشابی شبدم لاغدها وخی م لاماد
و برع نامدرم زال لضا ریش تلیضفه
تسار تشیدیی شرق

ایندلها قطنم اب ماسا ردی رترب کلام لباقت

دوب دنمشناد و برع ی درم نایفسوبا
زا و رادمتسایسد، هدرک رفسد، هدید ایند
هدماناریا؛ دوبنی کچوک مدآ و دوب فارشأ
هدرکت اقلام ناهاشدا پابو دوب هتفر مور، دوب
اونیب دارفا و دوبی رادهرفسد و سی خسد درم؛ دوب
رگا، دادی می اهدعو ی تقو و درکی م کمک ار
راتفرش اهدعو به دیاب، دشیمی هتخیرش نوخ
اوقت و ماسا نکیلو، دوب روطنیا^۱؛ درکی م
!تشادن

ملاغ یاپ ریز دیاب»؛ دیوگی م ربمغیپ
هکی کلام نوچ «!ی یاید (ی شبذللاب) ی شبدم
نیا»؛ دیوگی م هکتسا نیا تسام تسد
مدقم و ربنیا سپ، تسار تشیدش یا وقت
و مبرع نم»؛ دیوگبدناوتی مذوا لاماد «.تسا
، قطنم نیا «!منانچ و منینچ و مشیرق داژنزا
!درادی منرب ار اهفرح نیا

همه تقونآ، دشاب ایند قطنم قبط ناسنا رگا
و؛ دنوشی م هلاپ ریز و دنوری م نیب زاهللاب
و دربی م ار همه و دیآی م لیسد هکلب للاب اهنتهذ
و دروآی م راک یور ار اهنآ هاگرابو خاکه بترم ود
و فرح نامه و دننکی م هولج هیواعم تروصب
داژن نوچی برع داژن»؛ تشاد نایفسوبا هکی قطنم
ی ارادی برع هذأ تُثید نم لاصا، تسای برع

۱. ۱۴۸ ص، ۵ ج، قباغلا دسا؛ ۱۶۷۷ ص، ۴ ج، باعیتسلا

دهاوخی م ، دشاب ناملسم دهاوخی م ؛تسا تفارش
زا اهه ایسد ،دمآ قطنم نآ ی تقو اذل ؛دیآی م «دشابند
و دندش ادج اهاقآ زا اهه درب ،دندش ادج اه دیفس
دندش ادج اه بر ع زا اهم جع

داد روتسد رمء

هَمَّأ ،دوشب ت عامج ماما دراند ق د م جع
ی اه فص رد و ؛دشاب بر ع دیاب ت عامج
و مود و ل و ا فص رد دیابند مجاعاً ،ت عامج
رخآ ی اه فص رد دیاب و دنتسیاب ماما کیدزند
ی لو ،دریگد بر ع نز دناوتی مذ م جع ؛دنتسیاب
ی اه میهد و ؛دریگد م جع نز دناوتی م بر ع
میهد ریغ تسال املا تید زا م جع ی ارب که
1!تسا رتشیب بر ع مهسو ،تسا بر ع

ی م و دنکی م ملاء مامت هب هاگن کیر بمغیپ
دبا ع همه و ادخن هاگندب ،رشد دار فاهمه که دنیب
دحاو ق ل ا خ ق و ل خم همه و دحاو دوبعم ی و سه ب
ت هج چیه راگدرو رپ ش یپ اه نیا نید و ،دنتسه
ی لیخ ،قطنم نیا !اوقت رگم تسین ی تفارش
هم که کام 2!مینادی مزارش رد قام و تسامهم
اب و مینیبی م ار اهه ایسد نیا و میوری م هیندم ای
و اذغ و مینکی م تبحص و مینیشنی م رگیدمه
ی م نامردار ب لثم لاصا و میروخی م بآ
نیا و اهی یاپورا نیا که میمهفی مذ ،دنام
ایندش حوغ اب اعقاو که ی شحو ی اهی یاکیر مآ
نیا مظل کید دناوتی مذ روطچ ،دنتسه
هتشاد ،میراد اهه ایسد نیا هب ام که ار ی رظن
ار اه نیا ،دنکی م هاگن که ل و ا زا اهنا !؟دشاب
زا ج راخ و لاویه و وید کید تروصب
ریز ار اهنا ات دنیبی م نشکل باق و تیناسنا
؛دنکمب ار ناشنوخ و دنک حبذ ،دنیگد کنات
تنک بانجن امه قطنم نیا !دنتسه ه ایسد نوچ

1 ع د ب ی ف ت ا غ ت س ل ا ؛ ۷۴۰ ص ۲ ج ، ی ل ل ا ه ل ا س ی ق ن ب م ی ل س ب ا ت ک
۸۲ ص ، ی ف و ک م س ا ق ل ا و ب ا ، ه ت ل ا ت ل ا

2 ص ۳ ج ، ن ا ر ق ت و ک ل م ر و ن ه ب د و ش ع و ج ر ر ت ش ی ب ع ل ا ط ا ت ه ج 2
۷۲

هبل لصفم باتک دلج راهچ هک تسا اونیبوگ
اهدازنی رترید و تلیضف رد، ی نوناقت روص
2. دسیونیم رگیدمه رب

ادخلوسر قطنم رد لقع ی انعم

اب ار فرح نیا میناوتی م مسیقه چه چه ام
و نینمؤملاریم اُریس و الله لوسر قطنم
لقع نآ اب و میتسه نآ رد هک ی عیشت بتکم
،تسا تیناقدس اسار به هک ی رطف لقع و ی لاء
لوسر هک ی لقع ی انعم تسا نیا!؟ مینک هسیاقم
:دیامرفی م ملاسلا امهیلع نینمؤملاریم هب ادخ
ع اوناب مهقلاذ ی لآ نوبرقتی س انلا تیار اذ
ی نامز»³؛ مهقبست کلقع هیلا ت نآ برقتف، ربلا
ع اوناب هب ناشقلاذ هب مدرم همه ی دید هک
تلقع اب وت، دنیوجی م برقت بوخ ی اهراک
«! ی شاب ولج همه زات وجد برقت

ملاغ اب دوخ همعرتخد ج اودزا هب ربمغیپرما

ی اهاج تنس مدھ ی ارب ناشدوخ هدشدازا

ی تاقبط ض یعبت

تفگی م؛ تسا روظنیمه مه ربمغیپ دوخ

زینک و ملاغ ربمغیپ «!متسه امشلثم ی کی نم»
هدناوخرسپ هب ار ناشدوخ همعرتخد؛ تشادن
ی شبذ زینک کی هک ار نیمیأم و دنداد ناشدوخ
هب وازا هماسا و دنتفرگ هثرا دن بدیز ی ارب، دوب
5. دما آیند

دنتساوخ ادخلوسر هک ی تقو
ن اشنه دناوخرسپ ی ارب ار ناشه همعرتخد
،ایادخ»؛ هک دندوبن ار گز ربمغیپ دوخ، دنریگب

1 Arthur de Gobineau.

2 Essai sur l'inégalité des races humaines: تسا یوسنارف نابز هب باتک نیا
ی سیلگنا نابز هب هک (یرشب ی اهدازنی ربارب اند) races humaines
:تسا هدش پچا و همجرتن اونع وود رد

The Moral and Intellectual Diversity of Races: The
Inequality of Human Races.

3 عزج 3، ج، نیدلا مولع ایاح؛ 201 ص، ی سربط، راونلا قاکشم
رداصم رد فلاتخا یردق اب؛ 29 ص، 8

4 194 ص، 2 ج، ی مقلایسفت

5 287 ص، 1 ج، ی رولا ملاع

مدرم نایم رد ار نیا دناوتی مهنوگچ نم
 ی لهاجن نسن امه به مدرم نوچ «!؟ منک زاربا
 ار اهفرح نیا دناوتی مذ و دناهدرک تداء
 تسای لصفم نانساد و هیضقی لیخ؛ دنریذپ
 و دندرک اهی نیچه نیمز مسقه چ ربمغیپ هک
 یارب¹. دنداد داهنشیپ ادعب هکنیا ات دش روطچ
 گرزب و بلطما دبع رتخد هک مه بنیز
 ملاغ کینز هکنیا، تسامناخ و تساشیرق
 نیا لثم، دوشب ادخلوسر هذناوخرسپ ای و
 ردقچ وایارب؛ دوشب یرکونز هک تسای
 هیضق نیا دیاب ربمغیپ تقون²! تسای تسکش
 ارجا راگدرورپرما هب و ملسا ناونعب ار
 نیبرد ار اهراک نیا دهاوخب رگاناسنا. دنک
 ،دندکل مع و دندکل وبق مدرم و دنک هدایپ مدرم
 !تسال کشم ی لیخ

عورش و ،ابر ی لهاج تنس اب ربمغیپ هزرابم ناشیوم عزان آ

ار ابر تایان آ ربمغیپ، ابر هرابرد هکنیا ای
 :دنیا مرفی م و دناوخی م عادولاة جرد
 نم هکی یابر لّوا و دوشب هتشادرب دیاب ابر
 !تسای سآبع میومع ی ابر، متشانگ میاپ ریز
 اریز؛ مدرک ارجا مدوخ هرابرد لّوای نعید
 !رگید تسای نم یومع سآبع
 همه، دیتفرگ ی لهاج رد هکی یاهابر مامت
³!تسای عوضوم

مدرم زای هکی ضرق ره سکره ی نعید
 ای و ی هاشدهس ی ناموت زای، تسای هتفرگ
 ای و ی سآبع کی ی ناموت ای، ی هاشد چنپ
 مامت و دنادرگرب ار لام لصا، ناموت کی
 سار مامت، دعب هبن لآ زای! دنک اهر ار اهابر
 !تسای طقاسد ش یاهابر و دیهدب دیاب ار اهل املا
ناگرزب نآ! میونشی م ی زیچ کی طقف ام

1. ۱۲۲ - ۱۱۵ ص، ج ۵، می سانشد ماما به دوشد عوجر 1

2. ۱۰۱ ص، ج ۸، یربکلا تاقبلا

3. ۳۱ ص، لوقعلا فحت

دندادی مضر رق هب ار ناشدوخ ی اهتورثن آ، برع
 ی ایه یامرسد مامت و دندک عابشاً هک دندوب رظتم و
 همه، واگ و دنفسوگ و ی گدنز و هناخزا، ریفق کی
 ی م و دوب مه روطنیمه هک، دنرب و دنریگب ار
 نیا و میاهداد دیز هب ی لوپش یپ لاسه دام: دنتفگ
 هدرک مرو ردقن آن لآ و تسا هدنام لاسه د لوپ
 «! میربب میهاوخی م ار شای گدنز و هناخ هک تسا
 لاسه د زا دعب»: دیوگی م اهنا هب ربمغیپ تقون آ
 «! دیریگب ار نامه طقف دیاب»

دنتفگی م

ام و تسینت سرد ربمغیپ فرد نیا لاصا
 و عیب»¹؛ ﴿أُوْبِرُّ لَأُ لِّثَمِّ عُیْبًا اَمْنًا﴾! میمهی مند
 ی توافق چیه و تسا ابر نیع شورف و دیرخ
 «! تسینت ناشنید»

زا ی لهاج نسد اب ربمغیپ هلباقم عورش دوزن اکیدزن

دنیا مرفی م ربمغیپ تقون آ

مدوخ ی اپ ریز ار اها بر نیا مامت نم
 ی ابر، مدرک طقاسه هک ار ی یابر لّوا و متشاذگ
 !تسا س آبع میومع

میومع نیمه هرابرد ار مکد نیا لّوا ی نعید
 زا و - تسا ناسنا دوزلثم ومعه هک - س آبع
 ی م ضرقلوپ و دوب فورعم ی اهر اوخ ابر
 هرابرد ات منکی م ار جا، دروخی م ابر و داد
 دوشن بّجعت بجوم، دنشاب رترود هک ی دارفا
 ریغ دارفا هرابرد ابر طوقسد مکد نیا: «هک
 ش نادناخ و ربمغیپ دوز هرابرد نکیلو، تسا
 بتسا دارفا نیمه ی اربلّوا، هن»! تسینت

رفذکی ی لهاج نامز رد ی سکرگا هکنیا ای
 رگید امشد، تسا هدش ناملمس ن لآ و هتشک ار
 نوخ! دیزیرب ار ناملمس ن آنوخ دیناوتی مند
 تسا هدش هتشک ی لهاج نامز رد هک ی صخش
 ماسا هک ی سکنوخ ی لو، تسینت تمیق ی اراد

1. ۲۷۵. میا (۲) هرقد هروسا

رگا ل احد! تساش زرا ی اراد تساهدرک ادیپ
 و تساهتشک ار دیزی لهاجن امز رد ر فذکی
 صاقت هبرگید اهنا، تساهدشن املسم مهن لآ
 وانوچ؛ دنشکب ار ناملسه نیا دنناوتی مذوا
 و تساهدوبی لهاجن امز رد و هدوب کرشم
 ناشدوخ هرابرد لّوا ار مکدنیا ربمغیپ
 دوجوم دراوم نیا ریظن و دندرک لامعا
 1. تساه

أعساو تمحر ساسارب داهج مکد عیرشت

ی هئا

ی ماکدا مامت هک دنکی م تللاد بالطم نیا
 دارفا مامت هب، تساهدش دراو ماسا رد هک
 تسویپرگیدمه اب ار اهنا و دراد رظن اسنا
 ای و، هاید ای دنشاب دیفس دنهاوخی م؛ دهدی م
 داهج هک ماسا یّ تد. ی بونج ای دنشاب ی لامش
 ی ارب، تساهدرک بجاو اهناملسم ی ارب ار
 ماسا تمعذ زا هک امش: دیوگب هک تساه نیا
 تمعذ نیا ناتدوخ اهنت دیابن، دیتسه رادر و خرب
 هرهب هرفس نیا زا امش اهنت دیابن و دیروخب ار
 مامت اب داژن رظنه طقن زا امش نوچ! دیشاب دنم
 اهنا دنزگ و دیتسه داژنم، نیمز یور دارفا
 امش رگا. تساهنا دوسامش دوسو، امش دنزگ
 دیحوت هب و دیدروا ماسا و دیدش ناملسه
 و دیهدب مه اهنا هب ار اذغ نیا دیاب، دیدیسر
 اهنا هب و دیورب، دننکی مذ لوبق اهنا رگا
 :دیوگب و دینلاوبقب ریشمش اب یّ تد، دینلاوبقب
 هروا نادیم هب ار نامیاهن اوج و میاهدمآ ام»
 ماسا امش ات دننک گنج امش اب هکنیا ی ارب میا
 امش طقف؛ دندش، دندش هتشک م هرگا و! دیرواید
 ، دیدش ناملسه مه رگا! دیوش ناملسه
 هب هن و مینکی م تراغ امش زا هن! ظفاحادخ
 و کلم هّمه و، میربی م تمینغ و تراسا

1. ۳۱ ص، لوقعا فحت

دشابناتکرابم و ناتدوخ یارب ناتی گدنز
یارب هکمه یاهنوئم و میداد هکمه ییاههتشک
،میدروا اجنیا ار دارفا و میدرک فرص گنج
ناملسم امش طقف ؛نآمدوخ یاپ هب همه
»!دیوشب

تسانیا شیانعم ،دینکل یلحتار نیا امش
مه امش میراد تسود ،میناوخیم نآرقام :هک
تسود ،میسانشیم ار ادخام ؛دیناوخب نآرق
تقیقندنیا نوچ .دیسانشب ار ادخام امش میراد
؛تسایونعم یاذغنیا و تساتیعقاو و
کیزا درادش دوخ هک دنیبب دناوتی مدناملسم
دنکیم هداقتسای لاء یلیخی لیزی ونعم یاذغ
!تسانسرگش اهیاسمه لاثم اما و

همه قوقد تاعارم هب ماسا روتسد تاناویدی تدناسنا اب نیطبرم

دندومرف ربمغیب:

هناخردی اهرگ و دیروخی ماذغ دیرادی تقو
!دیزادنیب وای ولج مه همقل کی ،دیایم نات
!دنک مانگدن اویدن آ و دیروخن اذغ روطنیمه
اهن اویدنیا هک تساهبابرا تنس نیا)
هب هناخنیا زا ،دنرادنی گدنز ،دنرادنی یاج
یمی هناخنیا هب هناخن آزا و دنوری م هناخن آ
دینکتیاعر ار اهرگ .(دنور

ناتدوخ یاذغ زا و دینزندش ابرود اهنا هب و
1!دیهدب اهنا هب

هظحلام دیاب» :دنیامرفی م ربمغیب هکی تقو

هناخرد اهنا ی گدنز و اج ؛دینکب ار ن اویدنیا
هب ،دنکیم شرافس مه هناخ غرم هب 2«تسامش
هناخرتوبک هب ،دنکیم شرافس مه هناخ دنفسوگ
ادابم !دیشکب ار اهنا ادابم :هک دنکیم شرافس مه
اهچب تسد ار اهنا ادابم !دینزندش تآ ار اهنا

1. ۴۶۸ ص ۲، ج ،ملاسلا مئاعد هب دوشد عوجر 1

2. ۶ ص ۴، ج ،یلانلا یلاوع

ار ناشیاپ و دندنب ناشیاهاپ هب خذ ات ديهدهب
 هكنيا ايد، ديروخب و ديشكب ايد ار اهنيا¹! دنگش
 ،ديتشاد هگزار دفسوگرگا . دنورب ات ديرانگب دازآ
 لا و ،ديرانگب هسرك و دينك ي رادهگب بوخ دياب
 م نهج رد ار امش ادخي تفوكيد ! ديوشي م لوئسم
 2 «!؟ ي تشادگ هسرك ار ت غرم ارچ» : هك دز ادناي م
 اب ناسنا دوجو هكنيا ي ارب ؟ تسا روطنيا ارچ
 ي طبر چيه رگا لا و ؛ تسا طوبرم ناويد دوجو
 رگيد م هك نيا] ،دوبن ناويد و ناسنا نيد
 .]دوبن

نادجو اب ، نويدام هئايارگدر ف قطنم تافانم ي ناسنا ترطف و

و اهتسينومك نيمه قطنم هكنيا امك
 رگيد در فزاي در فر ه» : هك تسا نيا نويدام
 ادج رگيد ناسنا زاي ناسنا ره و تسا ادج
 و كار تشا هبنج هوجولانم هجوچيه هب ؛ تسا
 نيد زاي داژن نآ ! ميهاوخي مذ دنويپ و داخا
 ؛ كرد هب ، درم ناسنا ردي ؛ كرد هب ، تفر
 نيمه م ناسنا ردارب ؛ كرد هب ، دنام هسرك
 ! تسا ناشقطنم نيا «!... و ، روط

زاي ملاء تادوجوم مامت» : هك قطنم نيا
 هذو ي يانشا هذ ، دنتسه قرفتم و ادج رگيده
 ترثك هب توعد «ي طايترا چيه هذو ي تسود
 نيا هكي سكونوچ ؛ تسا طلاغ املسم و دنكي م
 هزير غلاب و نادجولابش دوخ ، دنزي م ار فرح
 ! دنكاهر ار شر دام و رديپ دناوتي مذ هر طفلاب و
 نيا لثم ، دنكاهر تواسق يور زاي م رگا
 هرك ي فخم باجد ريز ار ي رهوگ هك تسا
 ، ديايدش وه هب و ل اح هب تفوكيد رگا و تسا
 اهر ار نآ دوشي مذ نوچ ؛ دروخي م فسات زاب
 هك ار ي زيچ دنويپ دهاوخب ناسنا رگا ! درك

1. 175 ص 2، ج ، م لاسلا مئاعد

2 ص ، ل م علا باوٲ ؛ 468 ص 2، ج ، م لاسلا مئاعد هب دوشد عوجر 2

84 ص ، ت آير فعلا ؛ 278

و رابتعا ملاء رد، درُبتسا دنویپ ی ار ادَّ اناذ
اهنیا سپ؛ چراخ ملاء رد هذ، درُبی م لیخت
!دنزی م لوگار ناشدوخ

و دارفا نیب طابترا رب چراخ ملاء ساسا تادوجوم

قطنم هک ملاء قطنم نیا ساسا رب
رگیدمه اب چراخ ملاء مامت، تسای حیحص
رگیدمه اب هکنیا اب اهداژن مامت و دنتسه طبترم
دنتسه طبترم رگیدمه اب، دنراد فالاتخا

اتراهچ ی نوخ ی اهورگ» :دنیوگی م
ار نوخ ی اهورگ نیا هکی سکن آ و «.تسا
:تفگ، درک عارتخا

لمع کی، تسای اتراهچ نوخ ی اهورگ هکنیا
و، میهدی م امشد تسد هب ام هک تسای بیرقت
؛تسا فالتخم ی رگید ابی صخش ره نوخ لا
مه اب رفدود نوخ دناوتی من ملاء مامت رد و
میهاوخی م هکنیا بسد هب اما! دشاب ناسکی
میدرک تسرد هورگ راهچ ام، مینکی دنبه تسد
تسا بیرقت تهج زانیا و

ی صخش ره، ساسا و تیعقاو تهج زانیا و
و ی کیزیف ی اهبیکرت و جوسن و تفاد
ی اهنژی تنآ و] شندب ی اهمیزنا ی یامیش
هبوچیه هب و تسای رگید ندب ریغ [ش نوخ
تسینی کی و اب هوجولانم

،دنکی م درد شلد هکی سکه هب مینیبی م لاثم
هب ار نیا و، دروخب نابز و اگلگ هک میوگی م
ضیرم نیا نابز و اگلگی لو؛ میوگی م همه
رگا؛ تسای زاریغان آ و تسای زاریغ
رادقم لاثمب اینم، میوگب تقد هب میهاوخب
چنپ، دروخب دیاب ضیرم نیا هکی نابز و اگلگ
راهچی تسیاب ی رگید نآ و تسای مین و لاقثم
لاقثم هس دیاب ی کین آ و دروخب مین و لاقثم
تقد ردقنیا میناوتی من رگید ام ی لو! دروخب
زا! لاقثم چنپ: میسیونی م همه ی ارب اذل، مینک
ی م ی سکره رگید و تسده مرفسد: هکنیا باب

ن کیلو . دروخب دهاوخی م هکی یادغ ره دناوت
تّیعقاو س اسار ب هتقدلاب دهاوخی م هکی سک ن آ
همانرب کی ی سک ره یارب ،دنگ صّخشم
دوشی مذ هک دنکی م نّیعم و صّخشم یّصاخ
!درک زواجتن آزا

و ردپ کی هب م هفالتخم ی اهداژن نیا همه
ن آ هک م ه ی یاهی یا کیر مآ . دندرگی مر ب ردام
هک دنشاب ی داژن هکنیا هذ ،دناه داتفا نیمز فرط
رد ب آ هکلب ،دنشاب هتشاد ی رگید لصا و ردپ
ن افوط زالبه هکی تانایر جاید و ،حوزن افوط
لائما و تسا ه داتفا قافتا نیمز یور رد حوز
ریغ ی سک .تسا هتخادنا ه لصاص و هدمآ ،اهنیا
زا همه اهنیا !درادزربخ نیمز رمعزا ادخزا
و دشاب کرت هچ ،دنتسه اوّو و مدآ دلاوا
ات دننگ تکرده زیرغ س اسار ب دیاب و ،...هچ
،لقع س اسار ب ن اشدوخ نامز رد دناوتب همه
.دنسرب تّیعقاو هب

ادخلوسر کاپ هریس و ن آرق تیلصفا تّدع ی نامسا بتک و نایدا ریاسرب

هریس ،کاپ هریس نیا و ادخلوسر و ن آرق
ات لّوا زایا ره ی نعید ؛تسا ی بیجعی لیخ
!تسا باسد نیا یور ،ی هلا باتک نیا رخا
ن کیلو ،تسا ادخنید ی سوم ترضدنید
دوخ ؛درکن زواجتل یئارسای نب ز جراخ هب
ن آ و دنتسه تسرپداژن ی دارفا هک نایدوهید
،دناه داد تبسن ن اشدوخ هب ار هیهلا ی ایازم
هک دش ی روط جراخ رد ن اشلعم و کولس
و دشن ی دوهید ،ل یئارسای نب ز ریغ رفن کی
اهنیا ،دنتسه ی دوهید هکی دارفا مامت ن لآ
دنوشی م ی هتتم ل یئارسای نب نامه هب هرخلاب
.دنتسه ل یئارسای نب زان اشدارفا همه و

،درک ادیب هعسوت هکنیا ولو طیراصدنید
و تافارخ و تاموهوم راتفرگ م ن آ ی لو
ضارغا و اهشیشک و اسیلک تاقّرصت
اب مادکره هک دنراد لیجنا راهچ .دشی صخش

فلاخم نآ ابل یجنا نیا؛ دراد توافتی رگید
یضعب. تسا فلاخم نیا ابل یجنا نآ و تسا
ترضد زاً املسم هک تسه نآ رد بلاطم زاً
نآ رد ی تافرصد کشد نودب و تسیند ی سید
۱! تسا هدش

هب ی سوم ترضد و ی سید ترضد
؛ دنتسه ی نامسا و ی هلا ربمغیب، نآ رقت داهش
و نایدوهی تسد رد نآ هک ی نید ی لو
! تسیند ی نامسا نید مادکچیه، تسا نایحیسم
مدآ و دندرک اهاسیلک و اهشیشک هک ی تایانجن آ
اهراک هچ و دنتخادنا اهر و نترد و دنتشکار اه
ار اهنیا دهاوخباً اعقاو ناسنا رگا هک دندرک
هایس زج، دنک ناید ی حیسم رفت کی ی ارب
۲! تسیند ی زیچ چیه ن اشیارب ی یور

تردق تلاخد نودب ماسا ی ناھج شرتسگ ی ماظن

ربمغیب! تسا بیج ی لیخ دیجم نآ رقت اما
رد همه نآ ی لو، تسا هدرک عولط ه نیدم رد
اجنیا ماسا ریشمش اجک! دنان املسم ناسارخ
ناتسلوغم و تبت هب ماسا ریشمش اجک!؟ دما
و ناتسکیجات هب ماسا ریشمش اجک!؟ تفر
بلاطم نیا!؟ تفر خلب و اراخب و ناتسکبزا
نآ رقت و درکی متوعد ماسا هک دودب نیا ی ارب
هدرب، اهداژن نیمه و دناوخی م اهنآ ی ارب ار
ن اناملسم ی اهنناخرد ار اهدندب و اهملاغ، اه
؛ درکی م دازآ دعب و درکی متیبرت و دروآی م
ی م اهناملسم ی اهنناخرد هک ی تقو اهنیا
ی م و دندشی م انشأ ماسا بادآ اب، دندنام
دازآ ی تقو و! تسا نیا ی ناملسم هک دندیمهف
ی منرب نید نیا زاً تسد رگید، دندشی م
دنتشاد

1. ۲۹۵ - ۲۶۸ ص ۴، ج ۴، نآ رقت و کلم روز هب دوشد عوجر 1

2. س ناسنر رصع، ۵ ج، ت نارود لیو، ندمت خیرات هب دوشد عوجر 2
قو قد و ماسا رد زیما تملسم ی تسیزم ه؛ ی نید خلاصا، 6 ج
لوسر، تیحیسم تخانش؛ ۱۲۴ ص، اینی میرک ی دهمدمم، ل لملا نید
۲۰۳ ص، ی نابغاب و هداز

ملاسا رد یراده در ب مکد عیرشت ب بس

دناه تشادرب ار هدر ب میضقه، ایند رد هزورما
می میّتد، درادند هدر ب و ملاغ رگید می سک و
گرب می لو «!دناه درک مه تمدخ» :دنیوگ
هک می ای راده در ب ن آ ریز !تسا تیانج نیرت
یراده در ب ن آ زا ریغ، تسا هدرک اضما ملاسا
می هناد رد و دنتفرگی مه اهنآ هک تسا می
می و دندرکی مه دوخ قلیط کلم و دندروآ
و دندربش تا و دننازوسب دنتسناوتی مه و دنتشک
!دندروایب اجب اهه در ب رسد می تیانج ره

و میروایب ار هدر ب دیاب :دیوگی مه ملاسا
می هدب واهب تدوخ می اذغ زا، می نک تظفاحم
،تسا زینک و نزرگایو می ریگب نزش یارب
و میروایب هچب و می نک جاودزا واهب تدوخ
تدوخ سابل زا، می هدب واهب ار تدوخ می اذغ
ش تیرت بادآ هب و ملاسا هب، می ناشوپد واهب
!می نک ش دازآ مه دعب و می نک

دنوری مه گنج هب داهج ناونعب نانا ملسم
نکیلو ؛دندروآ می مرد تراسا هب ار اهه در ب و
می گدنز ناشیاهه نادر لاسد تسید هد می تقو
مه دعب و تسا هدش تیرت رگید، دنکی مه
دندکی مه ش دازآ

ناونعب هدر ب می دازآ می ارب می دراوم ردقن آ
،مسه فالتخم می اهر آفک :دندنام، میراد بوجو
ل تق، ندروخ هزور¹، نیمید، دهع، رذذ
... و مه کم رد اهر اک زا می ضعب ماجنا²، می ناطخ
زا ریغ اهنیا هزات³!درک دازآ هدر ب دیاب هک
تسا تا بحتسم

لاد هب اشوخ، دسری مه هک رطف دیع بشد
نیز ماما ترضد !دنک دازآ ار می اهدنب هک می سک
مه، دش می هک رطف دیع بشد ملاسلا می لعدن یدباعلا

1. ۸۹ میآ (۵) هدنام هروسا

2. ۹۲ میآ (۴) عاسند هروسا

3. ص، ملاسلا می لعد اضرا ملاسلا می لعد بوسنملا هقفا هب دوش عوجر 3
۲۷۰ - ۲۷۳.

ی و دندرکی م عجم دنتشاد ملاغ هچره و اهه دندب
 هُندب مهنم و دیدوب ام شید لاس کی نیا: دنتفگ
 اهنأ و «!دینک اعدنم یارب امش، متسه ی راکهانگ
 دعب و دندرکی م اعدنیدباعنانیز ترصد یارب مه
 امش هُمه، دیورب ادخ هار هب»: دندومرفی م ترصد
 1 «!دیتسه دازآ

ی من و دنتشادی منرب تسد اهنأ تقوناً
 ،تیرتو هناخنیا ،هناخ!؟ دنورب اجک! دنتفر
 اب تقوناً! تسا بیجء! تسا تیرتو نیا
 2. دندربنیدزار نیا، ننتشاد هدرب بابّ دس

و شور و قطنم هُطساو هب م لاسا شرتسگ نآ ی لاعتم تآی قلاخا

هأ و هیلع الله ی لصد ربمغیب دینیبی م هکنیا
 م لاسا اما درک رو هظ و زورب هنیدم رد مّلس و
 شور نیا و قلاخا نیا ار ایند، تفرگ ار ایند
 وَ لِدَعْلَابِ رُمَايَ لَلَّهَ اَنَّا هَيَا . تفرگ قطنم نیا و
 نَعِ يَهْنِي وَ يَبْرُقَايْذِي آتِيَا وَ نِسْحَلَا
 مُكْلَعُ مُكْطَعِي يَعْْبَلَا وَ رِكْمَلَا وَ عَاشْحَفَلَا
 4 (مُكْنَقْتَا لَلَّهَ اَدْنِعُ مُكْمَرَكَا نَايَا هَيَا و 3) ن ورگدت
 !تسال معاروتسد اهنیا ... و

صولخ یورزا قافنا هب م لاسا روتسد

میراد قافنا هب عجار نآرقتایا رد ردقنأ
 تَنَم و دینک قافنا صولخ یورزا: هک
 و تاکز، هقدصد، هرافک، لوپ 5 «!دیرانگد
 !دیهدب مرتحم ی لیخ، دیهدی م هک هچره
 ی فخم اهاج ی ضعب و رهاظ اهاج ی ضعب

1. 443 - 445 ج، 1، تنسحطالامعلا اب لابقلا

2 عوجر، م لاسا رد ی ریگه درب هُفسلف نوما ریپ رتشیب علاطاً تهج2
 100 - 60 ص، 3 ج، نآرقت و کلم رون هب دوش

3: 175 ص، 1 ج، نآرقت و کلم رون 90 هیا (16) لحد هروس3

ی م رمانا کیدزن هب قافنا و ی گدیسر و ناسحا و لدع هب دنوادخ آقد»
 و دیامنی م ی هذ، متسو اشحف و حبیق و تشز و رکنم راکره زا و، دنک
 «. دیدرگ رکنتم امش هکنأ دیما هب، دهدی م زردنا و دنپار امش

4: 160 ص، 1 ج، نآرقت و کلم رون 13 هیا (49) تارجد هروس4

تسا ی سک، دنوادخ دززد امش دارفا زا درفن یرتی مارگ اتقیقد و آقد»
 «!دشابرتنوزفا وای اوقت هک

5. 262 هیا (2) مرقب هروس5

نیا هد دیهدی م رهاظ ار ن آ ه کی یاجنا¹! دیهدب
 هد دیهدی م ی فخم ه کی یاجنا و تسا تلصم
 ی سک ن آ ه کی دینکذ ی راک². بتسا تلصم ن آ
 و ؛ دشاب و ا ی ا رب ی تسکش ، دریگی م ار ن آ ه کی
 :تسا ل طابن اته قدص ن آ لا

نَمْلَأُ مَكْتَقَدَّصَ اَوْ لَطِبْتُ اَلْ اَوْ نَمَاءً نَيْذِلًا اِهْيَايَ ﴿
³﴾ ه ل ذلآ و

تسد هد ار هقدص نیا دیهاوخی م هک امش
 کی ی صخش ی ا رب لاثم ، دیهدب صخش ن لاف
 و رانصد امتد هک هقدص - دیرخب لزنم
 ی یاهق افنا و تاقدص اب هک تسیند ی هاشد هد
 دیهاوخی م رگا ، - دنکذ قرف دیدادی م اقباس هک
 هد ترمع رد راب کی ولو ، دیرانگب ی تنم
 ای مدیرخل زنم امش ی ا رب ن م : « ی یوگب ی سک
 ش اهحتاف » مدرک امش هد ار کمک ن لاف ن م
 !تسا هدش هدناوخ

اَهْعَبْتِي قَدَّصَ نِمَّ رِيخَ قَرَفِغَمَّ وَ فَوْرُ عَمَّ لَوْقِ ﴿
 شوخ ناسل اب یلو دیهدن هقدص رگا⁴﴾ مَمْلِدُ سِي ذَعْلُهُ اَوْ ي ذَا
 ی لیک « مدرک ی هاتوک امش هرابرد ن م ، م هاوخی م ترنعم امش زا ی لیک اقا » : دییوگب
 ! ... و دینک تپذا مکنیا زا تسا رتهید

و دیهدب هقدص دهاوخی م ن اتلد ات تقون آ
 :دیامرفی م هیآ ! دنامد ریقف ی سک دیرانگد

مَكْرُمَائِي وَ رَقْفَلًا مُكْدَعِي نَطِيشَلًا نَا ﴿
 لله ا و الاضف و ههم قرفعم مكدعيل لله و عاشحفلاب
⁵﴾ مَمْلِعُ عَسْوَا

، دیهدب ی اهقدص و لوپ دیهاوخی م ی تقو
 ؛ ن کذ تبیجر د تسد و هدن : دیوگی م ن اطیش

1. ۲۹ هیآ (۳۵) رطاف هروس ؛ ۲۲ هیآ (۱۳) دعر هروس

2. ۲۷۱ هیآ (۲) هرقب هروس

3. ۶۳ ص ، ۴ ج ، ن آرق ت و کلم روز . ۲۶۴ هیآ (۲) هرقب هروس
 ن داهذ تنم هد ار دوخت اقدص و تا قافنا ، دیا ه دروا ن امیا ه کی ناسکی ا «
 »! دینکذ بارخ و مابتن دناسر رازا و

4. ۶۳ ص ، ۴ ج ، ن آرق ت و کلم روز . ۲۶۳ هیآ (۲) هرقب هروس
 و قافنا زا تسا رتهید ، لئاسد زا ی هاوخرذع و میلام و شوخراتفگ
 ی ب قافنا هنوگن یازا دنوادخ و □ □ . دشاب رازا ن آ ی پرد ه کی اهقدص
 ابیکش ن اگدنکق افنا هنوگن یا مانگ و نایصع ربارب رد و ، تسا زاین
 » .تسا

5. ۱۱۴ ص ، ۳ ج ، ی سانشد الله . ۲۶۸ هیآ (۲) هرقب هروس
 ریخل امعأ زا ، رقف سرت زا ار امش ه کی دوجوم اهنتد تسا ن اطیش
 تسا دنوادخ و .دیامنی م اهی تشز و اشحف هبرما ار امش و ، درادی م زاب
 » .دهدی م دوخی وسد زا تمحر و لصف و ن ارفغ ه دعو امش هد هک

و یرپ نامز یارب، هی نامی مهنسرگ ادر ف
 هی مهف هچ وت هب ادخ نیب اما «! رانگب... یارب
 یارب ربمغیپ هک ار باتک نیا! تسا هداد
 تسا هدر و آ ار باتک نیا؛ تسا هدر و ایندش دوخ
 ، دنناو خبت مایق زور ات و هشیمه آهن املسم ات
 دننک لمع رگا و دننک لمع دیاب دنناو خب هی تقو
 هقدص دیاب هی سک هچ هب! دنهدب هقدص دیاب
 درز هب و زمرق هب، دیفسد هب، هایسد هب؟ دنهدب
 حور، تقیقح حور، تدحو حور دوشی م نیا
 هک هی رطفی لکل قع و راثیا حور، هی سانش ادخ
 هتشرسد و هدیرفا لقع نآ ربار ناسنا دنوادخ
 : هی انعم نیمه هی نعید؛ تسا

كَلِّعْبِ هَيْلًا تَنَّا بَرَّقَتْفَ، رَبِّلا عاوناب مهقلاخ هی لِّل نَوْبَرَّقَتِي سَانلا تيار اذا، هی لع اید
 1! مهقیست

دَمَحْمَلْ أَوْ دَمَحْمَلْ لَعْلَصَمَّ هَلَّلَا

1 عزج ۳، ج، نیدلا مولع عاید؛ ۲۵۱ ص، هی سربط، راونلا قاکشم
 ۲، ج، نآرق ت و کلم روند. رداصم رد فلاتخا یردق اب؛ ۲۹ ص، ۸،
 ۲۸۲: ص
 لامعاً زا نوگانوگ عاوناب هک ار نامدرم هی نیب نوچ، هی لع ای»
 عاوناب هب وت، دنیوج برقت ناشقلاخ هب تازیم و تاریخ و هخلص
 نانا همم زات، وجد برقت هیرکف و هیناسنا مولع و هیلوقعم تاکاردا
 «! یریگ تقبسد»